

VERDI OTELLO

JONAS

KAUFMANN

FEDERICA LOMBARDI

CARLOS ÁLVAREZ

ORCHESTRA E CORO

DELL'ACCADEMIA NAZIONALE

DI SANTA CECILIA

ANTONIO

PAPPANO

På gränsen till vokalt haveri

Giuseppe Verdi: Otello

Medverkande: Jonas Kaufmann, Federica Lombardi, Carlos Álvarez

Orchestra e Coro dell'academia Nazionale di Santa Cecilia

Dirigent: Antonio Pappano

Sony 19439707932 [2 CD]

I juni släpps Sonys efterlängttade inspelning av **Verdis Otello** - två månader

senare än planerat på grund av den rådande coronapandemin - med **Jonas Kaufmann** i titelrollen, **Federica Lombardi** som Desdemona, **Carlos Álvarez** som Jago och på pulten står **Antonio Pappano** och dirigerar sin Orchestra dell'academia Nazionale di Santa Cecilia.

Jonas Kaufmann har under det senaste decenniet setts som sin tids främsta tenor, eller kanske till och med den största operastjärnan överhuvudtaget. Få operasångare kan sälja biljetter med skyhöga priser så blixtnabbt som Jonas Kaufmann. Detta trots att han under de senaste åren mer eller mindre haft en röstkras per år och fått ställa in en rad framträdanden under en viss period. Lustigt nog spelades denna *Otello* in mellan den 24 juni och 6 juli 2019, precis efter att Kaufmann hade ställt in *Tosca* i Paris och månaden därpå ställde han in föreställningar av *Otello* och *Mästersångarna i Nürnberg* under operafestspelen i München.

Hittills har Kaufmann sjungit *Otello* i två olika produktioner; rolldebut i London 2017 med Antonio Pappano och därefter i München 2018 med Kirill Petrenko. Jag hörde honom live i båda produktionerna och intrycken har varit blandade, även om kontentan var densamma: Kaufmann har inte Otellorösten. I München gjorde han visserligen en sceniskt övertygande insats efter att regissören **Amélie Niermeyer** gjorde om handlingen helt och hållet så att operan skulle fungera med Kaufmanns röst och karaktär, men på Covent Garden i **Keith Warners** mer traditionella tolkning av *Otello* lyckades Kaufmann inte riktigt med uppgiften.

I denna inspelning hör man att Kaufmann försöker följa alla musikaliska intentioner noggrant, men hans vokala begränsningar blir samtidigt mycket tydliga. Genomgående saknar hans röst kraften och friheten som rollen kräver, vilket inte minst märks i utbrotten i övre registret där rösten gång på gång är på gränsen till vokalt haveri. Det finns heller i princip ingen fras med dramatisk tyngd i mellanläget som Kaufmann kan avsluta utan en rejäl ansträngning. De vokala bristerna sätter också sin prägel på själva tolkningen. En *Otello* ska visserligen kunna sjunga både starkt och svagt, men i Kaufmanns fall går det senare till överdrift. Ständigt sjunger han tamt och i vissa delar omotiverat lyriskt och skapar därmed en alldeles för romantiserad bild av titelrollen. Särskilt remarkabelt och tvivelaktigt blir detta i operans slutscen när han dödar Desdemona och man frågar sig varför när det knappt funnits spår av svartsjuka under handlingens gång.

Som Verdi själv uttryckte det (i ett brev till librettisten **Arrigo Boito** från 21 januari 1886) så är det Jago som sätter allt i rörelse och "regisserar" dramat, medan Otello är den som emotionellt reagerar och agerar. Sålunda ska Jago ha det psykologiska övertaget mot Otello, dock får Otello aldrig hamna i dramatiskt underläge. Men Kaufmanns brist på auktoritet och vokal kraft gör att han alltid hamnar i detta underläge.

Otello är en mor, han är inte som alla andra och det är mindrevärdeskomplexet, att vara svart bland de vita, som gör honom så sårbar och mottaglig för allt Jago planterar i hans hjärna. Denna differentiering lyckas Kaufmann definitivt inte skapa - han gör snarare en trasig västerlänning istället för att gestalta den venetianska morens nedbrytning från krigshjälte till ingenting. Otello kräver betydligt mer temperament, svärta och vitalitet.

Om någon annan tenor skulle göra en bättre Otello på skiva än Jonas Kaufmann idag undrar säkert många, men det säger egentligen inte mycket om Kaufmann själv utan mest om dagens brist på bra tenorer i det röstfacket. Sätter man Kaufmanns Otello i ett historiskt perspektiv så har den inte speciellt mycket att komma med; jag saknar **Del Monacos** passion, **Vickers** känslodjup, **Vinays** brutalitet, **Cossottas** värme och **Domingos** naturlighet.

Som motparter gör Federica Lombardi och Carlos Álvarez godkända sångliga insatser men utan att imponera speciellt mycket i sina tolkningar. Lombardi bekräftar bara myten om att Desdemona är ett naivt offer och Álvarez Jago hade varit mer övertygande med större demonisk nerv. Ingen av sångarna är särskilt intressant i jämförelse med andra rollinterpretter från förr, och jag skulle även säga att det finns många sångare idag som gör båda rollerna bättre.

Orkesterspelet under Antonio Pappano är inspelningens stora behållning - detta är äkta Verdi med full glöd. Ändå finns det frågetecken kring Pappanos fingertoppskänsla när det gäller balans mellan sångsolister och orkester; han kör så att säga sitt eget race utan någon större hänsyn till de övriga. Men hans tolkning av orkesterpartituret som sådan är av yppersta klass och det skulle vara det enda som gör att jag någon gång återkommer till denna inspelning.

Yehya Alazem